

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาค่าเฉลี่ยและเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิก โดยจำแนกตามสังกัด ประเภทกรรมการทำงาน คุณวุฒิ และลักษณะคุณวุฒิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูปฏิบัติการคลินิกทุกระดับการศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาล มีประสบการณ์การเป็นครูคลินิกไม่ต่ำกว่า 1 ปี ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย สภาวิชาชีพไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม ในกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างในแต่ละสังกัดรวมทั้งหมด 200 คน เลือกสุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจเพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิก ซึ่ง เขาวลักษณะ ฟิงสุช ได้สร้างไว้ในปีการศึกษา 2521 แบบสำรวจมีทั้งหมด 129 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 คุณลักษณะ คือ (1) สมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมคานการศึกษาพยาบาล 64 ข้อ (2) สมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ 20 ข้อ (3) สมรรถภาพในการบริการพยาบาล 22 ข้อ (4) บุคลิกลักษณะที่ดีของครูปฏิบัติการคลินิก 23 ข้อ โดยแบบสำรวจนี้ เขาวลักษณะ ฟิงสุช ได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลซึ่งเป็นนักการศึกษาพยาบาลจากสถาบันต่าง ๆ 18 ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและนำไปหาความเที่ยงภายนอก โดยนำไปใช้กับนักการศึกษาพยาบาลซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา การหาความเที่ยงภายนอกหาโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไขสูตรของเพียร์สัน ได้ค่าความเที่ยงภายนอกเท่ากับ .92 ผู้วิจัยจึงนำแบบสำรวจนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่กำหนดไว้ดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย นำไปเสนอต่อผู้อำนวยการสถาบันการศึกษาพยาบาล โดยขอความร่วมมือให้ผู้บังคับบัญชา ระดับคน (หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าแผนกวิชา) เป็นผู้ประเมินครุปฏิบัติการคลินิก โดยผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดตัวอย่างประชากรให้และได้นำแบบสำรวจที่ได้จัดเตรียมไว้ไปแจก และรวบรวมด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมแบบสำรวจ 4 สัปดาห์ แบบสอบถาม ที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยได้เลือกแบบสอบถามที่ประเมินสมบุรณ์เท่านั้น ได้รับแบบสอบถาม กลับคืน 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92 และนำมาใช้ในการวิจัยทั้งหมด 184 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรมาวิเคราะห์โดยหาครอียดะ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของครุปฏิบัติการคลินิกรวมทุกด้านและเป็นรายด้าน โดยทดสอบความแตกต่างระหว่าง ค่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครุปฏิบัติการคลินิก จำแนกตามประเภทและ ลักษณะของคุณวุฒิโดยการหาค่าที่ (t-test) และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่า คะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครุปฏิบัติการคลินิกรวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน จำแนกตามสังกัดและประสบการณ์การทำงานโดยวิเคราะห์ความแปรปรวน ถ้าพบความ-แตกต่างจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ก. สังกัด กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครุปฏิบัติการคลินิก สังกัดมหวมหาวิทยาลัย มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 25.55 และพบน้อยที่สุด คือ ครุปฏิบัติการคลินิก ในสังกัดกระทรวงกลาโหม พบเพียงร้อยละ 16.30 (ตารางที่ 1)

ข. สถาบันการศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างประชากรสถาบันการศึกษา พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยพยาบาล สภาอากาศไทย มีมากที่สุด ร้อยละ 20.65 และที่พบน้อยที่สุด คือ วิทยาลัยพยาบาลพระปิ่นเกล้า ร้อยละ 4.89 (ตารางที่ 2)

ค. ประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี พบมากที่สุด ร้อยละ 35.33 และที่พบน้อยที่สุด คือ ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป พบเพียงร้อยละ 16.30 (ตารางที่ 3)

ง. คุณวุฒิ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 85.87 ส่วนครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี พบเพียงร้อยละ 14.33 เท่านั้น (ตารางที่ 4) และพบว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิศู มีมากที่สุด ร้อยละ 69.56 ส่วนครูปฏิบัติการคลินิกที่ไม่มีวุฒิศูพบเพียงร้อยละ 30.44 (ตารางที่ 5)

2. ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรวมทุกด้านและในแต่ละด้านของครูปฏิบัติการคลินิก ในวิทยาลัยพยาบาลในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 6)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิก จำแนกตามสังกัด ประสบการณ์ และคุณวุฒิ

ก. จำแนกตามสังกัด

ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกทุกสังกัด โดยส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานในแต่ละด้านนั้น พบว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่อยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย มีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาลและด้านสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพอยู่ในระดับดี ส่วนครูปฏิบัติการคลินิกที่อยู่ในสังกัดกระทรวงกลาโหม สภาอากาศไทย และทบวงมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนคานสมรรถภาพในการบริการพยาบาลและคานบุคคลลักษณะที่ตีพบว่า คุรุปฏิบัติการคลินิคทุกสังกัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 6)

ข. จำแนกตามประสบการณ์

ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคุรุปฏิบัติการคลินิคที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี, 4-6 ปี, 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ทุกกลุ่มพิจารณารวมทุกคานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในแต่ละคาน พบว่า

1. คานสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมคานการศึกษายพยาบาลและคานสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพนั้น คุรุปฏิบัติการคลินิคที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-3 ปี, 4-6 ปี และ 7-9 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มคุรุปฏิบัติการคลินิคที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับตี

2. คานสมรรถภาพในการบริการพยาบาลและคานบุคคลลักษณะที่ตีพบว่า คุรุปฏิบัติการคลินิคทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 11)

ค. จำแนกตามคุณวุฒิ

ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคุรุปฏิบัติการคลินิคที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรวมทุกคานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในแต่ละคานพบว่า คุรุปฏิบัติการคลินิคที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกคาน ส่วนคุรุปฏิบัติการคลินิคที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกคาน ยกเว้นคานสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมคานการศึกษายพยาบาลที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับตี (ตารางที่ 18)

4. ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคุรุปฏิบัติการคลินิครวมทุกคานและในแต่ละคาน จำแนกตามสังกัด และประสบการณ์ พบว่า

ก. จำแนกตามสังกัด

1. เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันในแต่ละสังกัด ดังนั้น สภาการศึกษาไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และทบวงมหาวิทยาลัย" (ตารางที่ 7 และ 8)

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

2.1 ด้านสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาล ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันในแต่ละสังกัด ดังนั้น สภาการศึกษาไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และทบวงมหาวิทยาลัย" (ตารางที่ 7 และ 9)

2.2 ด้านสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสนองสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า "ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ในแต่ละสังกัด ดังนั้น สภาการศึกษาไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และทบวงมหาวิทยาลัย" (ตารางที่ 7)

2.3 ด้านสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสนองสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันในแต่ละสังกัด ดังนั้น

สภาอากาศไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และ
ทบวงมหาวิทยาลัย" (ตารางที่ 7)

2.4 คำนวณคลิกลักษณะที่ตี พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
ครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "ผลการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู-
ปฏิบัติการคลินิกในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันในแต่ละสังกัด ดังนี้ สภาอากาศไทย กระทรวง
สาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม และทบวงมหาวิทยาลัย"
(ตารางที่ 7)

ข. จำแนกตามประสบการณ์

1. เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน ค่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .001 จึงสนองสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์
ในการ เป็นครูคลินิกรตั้งแต่ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติงานรวมทุกด้านแตกต่างกัน" (ตารางที่ 12)

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

2.1 ด้านสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาล
ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงสนองสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า
"ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ในการ เป็นครูคลินิกรตั้งแต่ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี
และ 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านแตกต่างกัน" (ตารางที่ 12)

2.2 ด้านสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ย
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงสนองสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิก
ที่มีประสบการณ์ในการ เป็นครูคลินิกร ตั้งแต่ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป
มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านแตกต่างกัน" (ตารางที่ 12)

2.3 คำนวณสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงเสนอสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูคลินิกตั้งแต่ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านแตกต่างกัน" (ตารางที่ 12)

2.4 คำนวณบุคลิกลักษณะที่ดี พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงเสนอสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูคลินิกตั้งแต่ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านแตกต่างกัน" (ตารางที่ 12)

5. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิก รวมทุกด้าน และในแต่ละด้าน จำแนกตามคุณวุฒิและลักษณะคุณวุฒิ

ก. จำแนกตามคุณวุฒิ

1. เมื่อพิจารณารวมทุกด้าน ครูปฏิบัติการ คลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป กับครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 19).

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 คำนวณสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาล ครูปฏิบัติการ คลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า ครูปฏิบัติการ คลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปกับครูปฏิบัติการ คลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีจะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 19)

2.2 คำนวณสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน จึงสนองสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปกับครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 19)

2.3 คำนวณสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน จึงสนองสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปกับครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 19)

2.4 คำนวณบุคลิกลักษณะที่ดี ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างกัน จึงสนองสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปกับครูปฏิบัติการ-คลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 19)

ข. จำแนกตามลักษณะคุณวุฒิ

1. เมื่อพิจารณาารวมทุกด้าน พบว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีและไม่มีวุฒิปริญญาตรี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีและไม่มีวุฒิปริญญาตรีมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 20)

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 คำนวณสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาล ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิปริญญาตรีและไม่มีวุฒิปริญญาตรี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า

"ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในแต่ละคาน ไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 20)

2.2 คานสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู ไม่มีความแตกต่างกัน จึงสนองสมมติฐานขอ 4 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในแต่ละคานไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 20)

2.3 คานสมรรถภาพในการบริการพยาบาล ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู ไม่มีความแตกต่างกัน จึงสนองสมมติฐานขอ 4 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในแต่ละคานไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 20)

2.4 คานบุคลิกลักษณะที่ดี ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู ไม่มีความแตกต่างกัน จึงสนองสมมติฐานขอ 4 ที่ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละคานไม่แตกต่างกัน" (ตารางที่ 20)

การอภิปรายผลของการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรวมทุกคานและในแต่ละคานของครูปฏิบัติการคลินิกในวิทยาลัยพยาบาลเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาจะเห็นว่าปัจจัยสำคัญหลายประการในการเสริมสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิก กล่าวคือ เกี่ยวกับลักษณะคุณวุฒิ จากผลการวิจัยพบว่า ครูปฏิบัติการ-คลินิกที่มีวุฒิครู ร้อยละ 69.56 ไม่มีวุฒิครู 30.44 (ตารางที่ 5) เมื่อพิจารณาอาจจะเป็นผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกัน คืออยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก็มีความสำคัญไม่น้อย จากผลการวิจัยพบว่า ครูปฏิบัติการ-คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี มีร้อยละ 35.33 4-6 ปี มีร้อยละ 29.89

7-9 ปี มีร้อยละ 18.48 และ 10 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 16.30 (ตารางที่ 3) โดยปกติแล้ว ผู้มีประสบการณ์การเป็นครูปฏิบัติการณ์คลินิคมานานกว่าควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญมากกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย บาบารา เจ โลเวอร์ และคณะ (Babara J. Lovery and others) ให้ความเห็นว่า ครูปฏิบัติการณ์คลินิคที่มีประสบการณ์มากมักจะทำการสอนบนคลินิคได้ดีกว่า¹ แต่จากผลการวิจัยจะเห็นว่า จำนวนครูปฏิบัติการณ์คลินิคที่มีประสบการณ์มากนั้นได้รับการสวมตัวอย่างมาจำนวนไม่มาก ต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในคลินิค คอยให้คำแนะนำปรึกษา และช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลในขณะที่ปฏิบัติงานเช่นเดียวกัน และหน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การให้บริการแก่ผู้ป่วยและประชาชน ทำให้ครูปฏิบัติการณ์คลินิคมีหน้าที่รับผิดชอบมาก ฉะนั้นอาจเป็นไปได้ว่าครูปฏิบัติการณ์คลินิคที่มีประสบการณ์การทำงานในแต่ละระดับมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือสัดส่วนระหว่างครูปฏิบัติการณ์คลินิคและนักศึกษาพยาบาลพบว่า ในแต่ละสังกัดนั้นจำนวนครูปฏิบัติการณ์คลินิคและนักศึกษาพยาบาลไม่ได้สัดส่วนกัน คือ ครูปฏิบัติการณ์คลินิคคนหนึ่งให้คำแนะนำและสอนนักศึกษาเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนครูพยาบาลของแต่ละสถาบันมีไม่เพียงพอ จึงทำให้ครูปฏิบัติการณ์คลินิคในแต่ละสังกัดซึ่งจะต้องทำการสอน นิเทศ ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่นักศึกษาพยาบาล ให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วยและประชาชน มีภาระรับผิดชอบมาก จึงทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

---

¹ Babara J. Lovery and Others, "Nursing Students and Faculty Opinion on Student's Evaluation of Teacher," Nursing Research 20 : 437.

2. ผลการนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
ครูปฏิบัติการคลินิกรวมทุกค่านและในแต่ละค่าน จำแนกตามสังกัด

ก. เมื่อพิจารณารวมทุกค่าน พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู-
ปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายคู่ ปรากฏว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่สังกัด กระทรวงสาธารณสุข
มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าครูปฏิบัติการคลินิกที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างประชากร (ดังแสดงใน
ตารางที่ 1) พบว่า ครูปฏิบัติการคลินิกในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีจำนวนร้อยละ
20.11 และในจำนวนนี้เป็นครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
ร้อยละ 10.81 ส่วนครูปฏิบัติการคลินิกในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีจำนวนร้อยละ
17.39 แต่เป็นครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 22.5 ซึ่งแสดง
ให้เห็นว่าคุณวุฒิมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเช่นกัน กล่าวคือ "ครูปฏิบัติการ-
คลินิกที่มีความรู้ในระดับปริญญาโททางการพยาบาลจะช่วยให้หน้าเอาทฤษฎีและประสบการณ์
ที่สูงขึ้นมาใช้ในเป็นประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น"¹ นอกจากนี้ถ้าเราพิจารณาโครงสร้างของ
หลักสูตรในแต่ละสังกัด ซึ่งถือว่าเป็นแกนสำคัญของการดำเนินงานและมีผลเกี่ยวข้องกับ
ครูปฏิบัติการคลินิก พบว่า มีความแตกต่างกัน จากผลการวิจัยของ สมคิด รักษาสิทธิ์

¹ Jean E. Schuver and Kristine M. Gebbie, Creative Teaching in Clinical Nursing, p. 53.

พบว่า สัดส่วนของประกอบของหลักสูตร สถาบันการศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹ ทำให้แต่ละสังกัดจัดและดำเนินหลักสูตรตามทรัพยากร การศึกษาอำนวยการ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลให้การปฏิบัติงาน ของครูปฏิบัติการคลินิกในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย มีความแตกต่างกัน ปัจจุบันนี้ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมและประสานงานการศึกษาพยาบาลขึ้น² ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาล พิจารณาประสานโครงการ และแผนการปฏิบัติงานการผลิตพยาบาลให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ พิจารณากำหนด มาตรฐานกลางของหลักสูตรการศึกษาพยาบาลสำหรับเป็นพื้นฐานการจัดการศึกษาพยาบาล ของสถานศึกษาพยาบาลทั่วไป และที่สำคัญคือ กำกับและดูแลเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการ การศึกษาพยาบาลของสถานศึกษาพยาบาลทุกสังกัดให้ได้มาตรฐานเกณฑ์ที่กำหนด ฉะนั้น ในอนาคตการจัดหลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตรของสถาบันการศึกษาควรจะเป็นไปใน แนวเดียวกัน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูพยาบาลด้วย

ข. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้าน การศึกษาพยาบาล พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายคู่ ปรากฏว่า ครูปฏิบัติการคลินิกในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

¹ สมคิด รักษาสมัย, "การควบคุมมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพยาบาลในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 146.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "ข้อเสนอแนะนโยบายการจัดการ การศึกษาพยาบาล" (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524), หน้า 44. (อัครสำเนา).

สภาอากาศไทย และทบวงมหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าครุปฏิบัติการณ์-
 คลินิกที่สังกัดกระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .001, .05
 และ .05 ความสำคัญ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ
 สมบัติ พันธคง ที่พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีต่อ
 บทบาทด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาล มีความแตกต่างกัน¹ นอกจากนี้ถ้าพิจารณา
 จากกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่า ครุปฏิบัติการณ์คลินิกในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ได้รับ
 การสมทบตัวอย่างมาร้อยละ 16.30 (ดูจากตารางที่ 1) เป็นครุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีคุณวุฒิ
 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 28.46 นับว่ามีจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับครุปฏิบัติการณ์-
 คลินิกในสังกัดอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสมรรถภาพในการ
 ปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาลของครุปฏิบัติการณ์คลินิกในสังกัดกระทรวงกลาโหม
 ต่ำกว่าครุปฏิบัติการณ์คลินิกในสังกัดอื่น ๆ

ด้านสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
 ของครุปฏิบัติการณ์คลินิกในแต่ละสังกัด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนมพรณ สุรสิทธิ์ พบว่า ลักษณะงานของครุปฏิบัติการณ์-
 คลินิกที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันระหว่างสถาบันที่มีคณะแพทยศาสตร์ และไม่มีคณะแพทยศาสตร์
 ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการบริหาร²

¹ สมบัติ พันธคง, "บทบาททางด้านการวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถาบัน
 การศึกษาพยาบาล" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 118.

² พนมพรณ สุรสิทธิ์, "ลักษณะงานของครุปฏิบัติการณ์คลินิกประจำโรงพยาบาล
 ในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิต-
 วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 105.

คำสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติ-
งานของครูปฏิบัติการคลินิกในแต่ละสังกัด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ พนอพรรณ สุรสิทธิ์¹ ที่ว่า ลักษณะงานของครูปฏิบัติการ-
คลินิกที่ปฏิบัติในปัจจุบันระหว่างสถาบันที่มีคณะแพทยศาสตร์และไม่มีคณะแพทยศาสตร์ มีความ
แตกต่างกันในสถานบริการพยาบาล¹ ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่ปฏิบัติ-
งานอยู่ในสังกัดที่ต่างกันนั้นต่างก็มีหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอนในคลินิก คอยให้คำ-
แนะนำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลในขณะฝึกปฏิบัติงานและหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง
คือการให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วยและประชาชน เพราะครูปฏิบัติการคลินิกมุ่งที่จะให้และ
รับการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยผู้ป่วยดังกล่าว นอกจากนี้ครูปฏิบัติการคลินิกทุกคนมีพื้นฐานวิชาชีพ
พยาบาลมาก่อน ฉะนั้น ครูปฏิบัติการคลินิกที่ปฏิบัติงานในสังกัดต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ใน
คำบริการพยาบาลที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

คำบุคลิกลักษณะที่ดี พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการ-
คลินิกในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และทบวงมหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
สูงกว่าครูปฏิบัติการคลินิกในสังกัดกระทรวงกลาโหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และ .05 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ดังที่ไคกล่าวแล้วว่า ครูปฏิบัติการ-
คลินิกทุกคนมักจะมีพื้นฐานวิชาชีพพยาบาลมาก่อน และมักจะได้รับ การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับ
บุคลิกลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เมื่อทำหน้าที่เป็นครูปฏิบัติการคลินิกทุกคนมีวัตถุประสงค์
เดียวกัน คือ ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักศึกษา ดังที่ วิเชียร ทวีลาภ กล่าวไว้
ตอนหนึ่งในเรื่องคุณลักษณะของพยาบาลชั้นวิชาชีพไว้ดังนี้คือ "ผู้ที่มาเป็นผู้ที่จะต้อง
ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในสถานคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีแก่เพื่อนวิชาชีพและนักศึกษา"²

¹ พนอพรรณ สุรสิทธิ์, "ลักษณะงานของครูปฏิบัติการคลินิกประจำโรงพยาบาล
ในกรุงเทพมหานคร." หน้า 112.

² วิเชียร ทวีลาภ, "ท่านเป็นพยาบาลชั้นวิชาชีพจริงหรือ," วารสารพยาบาล

แต่จากผลการวิจัย พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และทบวงมหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพคานบุคคลลักษณะที่สูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกในสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้อาจพิจารณาได้จากจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีร้อยละ 20.11 ทบวงมหาวิทยาลัยมีร้อยละ 25.55 ส่วนกระทรวงกลาโหมนั้น จำนวนประชากรที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างมาค่อนข้างน้อย ร้อยละ 16.30 ฉะนั้น อาจเป็นไปได้ว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพคานบุคคลลักษณะที่ดีของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกในสังกัดเหล่านี้แตกต่างกัน

3. ผลการนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกรวมทุกคานและในแต่ละคาน จำแนกตามประสบการณ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ 1-3 ปี 4-6 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกโดยส่วนรวมและในแต่ละคานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายคานปรากฏว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 4-6 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายคานคานสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมคานการศึกษาพยาบาล พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 7-9 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน สำหรับคานสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนคานสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 4-6 ปี 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001, .05 และ .05 ตามลำดับ และค่านับคลัสสิกลักษณะที่ดี พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วกลุ่มย่อย ๆ ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัย ถ้าพิจารณาคุณค่าคะแนนเฉลี่ย จะเห็นว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงานมากจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวม และในแต่ละคานสูงกว่าคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย (ดูจากตารางที่ 11) ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ มาร์รีน เคร่เมอร์ (Marlene Kramer) ¹ ที่ว่า หลังจากพยายามไกล่เกลี่ยกันติดต่อกันเป็นระยะ 2 ปีแล้ว ศักยภาพที่มีอยู่จะค่อยลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกเป็นงานที่มีความรับผิดชอบสูง ทำหน้าที่ เกี่ยวกับงานการเรียนการสอน ให้ความช่วยเหลือนักศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และที่สำคัญ คือ ความสามารถทางด้านบริการพยาบาล ดังนั้น ผู้มีประสบการณ์มากย่อม เห็นแนวทางในการตอบสนองความต้องการของบุคคลได้มากกว่า โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนและด้านบริการพยาบาล ผู้มีประสบการณ์มากย่อมบังเกิดความเข้าใจและมีทักษะสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บาร์บารา เจ โลเวอร์ และคณะ (Babara J. Lowery and Others) ² ที่พบว่า อาจารย์พยาบาลควรเป็นผู้มีประสบการณ์มากในด้านการสอนและการปฏิบัติงาน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ²

¹ Marlene Kramer, "The New Graduate Speak-Again," American Journal of Nursing (September 1972) : 1903-1907.

² Babara J. Lowery and Others, "Nursing Students and Faculty Opinion on Student Evaluation of Teacher," Nursing Research 20 : 436.

4. ผลการนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
ครูปฏิบัติการคลินิครวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามคุณวุฒิและ ลักษณะคุณวุฒิ

ก. จำแนกตามคุณวุฒิ

ครูปฏิบัติการคลินิคที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มี
ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ พนมพรธ สุธสีทธิ¹ ที่พบว่า ลักษณะงานของครูปฏิบัติการ-
คลินิคที่มีวุฒิต่างกันไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าในปัจจุบันนี้
หลักสูตรการศึกษายาบาลทุกหลักสูตรอยู่ในระดับปริญญาตรี ฉะนั้น ครูผู้สอนควรเป็นผู้ที่มี
การศึกษาสูงกว่าในระดับที่ตนเองสอน ถ้าพิจารณาจากลักษณะตัวอย่างประชากร พบว่า
จำนวนครูปฏิบัติการคลินิคที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 85.87
(ดูจากตารางที่ 4) ของประชากร จะเห็นได้ว่า คุณสมบัติทางด้านการศึกษาของครู-
พยาบาลนั้นจะช่วยทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิคที่มีคุณวุฒิต่างกัน
มีความแตกต่างกันได้ เพราะครูปฏิบัติการคลินิคที่มีการศึกษาต่อและหาความรู้เพิ่มเติมนั้น
จะทำการเรียนรู้มาสร้างสรรค์ในการสอน สามารถนำสิ่งที่ตนเองพบเห็นมาประกอบการสอน
ได้ดี มีความสามารถในการที่จะใช้วิธีการเหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ได้ดีกว่าบุคคล
ที่มีพื้นฐานเหมือนกันแต่ขาดประสบการณ์วิชาชีพด้านการศึกษา² อาเธอร์ คัมบิว คอมบส์
(Arthur W. Combs) ให้ความเห็นว่า ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็น
ข้อแรก คือเป็นผู้รู้ แต่คุณสมบัติที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือ ครูจะต้องมีความสามารถที่จะใช้
วิธีการที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้³

¹ พนมพรธ สุธสีทธิ, "ลักษณะงานของครูปฏิบัติการคลินิคประจำโรงพยาบาล
ในกรุงเทพมหานคร," หน้า 113.
² Jean E. Schuver and Kristine M. Bebbie, Creative Teaching
in Clinical Nursing, p. 63.
³ Arthur W. Combs. The Professional Education of Teacher
(Boston : Allyn & Bacon, Inc., 1970), pp. 2-4.

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาล ครู-ปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการศึกษพยาบาลสูงกว่าครูปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมบัติ พันธคง พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป กับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี เกี่ยวกับบทบาทด้านวิชาการในคณาภิกรมการศึกษพยาบาลมีความแตกต่างกัน¹

2. ด้านสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า ครูปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปกับระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่า ครูปฏิบัติการณ์คลินิกในสถานศึกษาพยาบาลนั้นส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านการเรียนการสอนในคลินิกเป็นส่วนใหญ่ จะเห็นได้จากผลการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ ณีรัตนพันธ์ พบว่า หน้าที่รับผิดชอบของครูปฏิบัติการณ์คลินิกในสถานการศึกษพยาบาล สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน้าที่เกี่ยวกับด้านการเรียนการสอนในคลินิกเป็นส่วนมาก (ตารางที่ 5)²

3. ด้านสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า ครูปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปกับระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

¹ สมบัติ พันธคง, "บทบาททางด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล," หน้า 117.

² จุฬาลักษณ์ ณีรัตนพันธ์, "การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์ปฏิบัติการณ์-คลินิกในสถานศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ," หน้า 56.

คานสมรรถภาพในการบริการพยาบาลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่า จากการศึกษาภาคปฏิบัติทางการพยาบาลของสถาบันการศึกษาพยาบาลไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรปริญญาตรี อนุปริญญา หรือประกาศนียบัตร ต่างมีวัตถุประสงค์ในการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือมุ่งใหญ่เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติทางการพยาบาลในระดับวิชาชีพได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในด้านบริการพยาบาลเป็นความมุ่งหวังของการเรียนการสอนในคลินิก¹

4. คานบุคลิกลักษณะที่ดี พบว่า ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี มีบุคลิกลักษณะที่ดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากว่า ครูปฏิบัติการคลินิกทุกคนมีพื้นฐานวิชาชีพพยาบาลมาก่อน และมักจะได้รับ การอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะที่ดีไม่แตกต่างกันนัก เมื่อทำหน้าที่เป็นครูปฏิบัติการคลินิกทุกคนมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักศึกษา คั้งที่ บริจิตต์ สตีวเบอร์ (Brigitte Stuebbe) กล่าวไว้ว่า "ครูปฏิบัติการคลินิคนั้น นอกจากจะเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการสอน มีวุฒิภาวะเชื่อมั่นในตนเองอย่างเพียงพอ สามารถเป็นรูปแบบจำลองของบทบาท ซึ่งมีความสำคัญในการที่จะปลูกฝังนักศึกษาพยาบาล สืบบทบาทใหม่ของพยาบาล"² คั้งนั้น ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิกที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกันจึงไม่มีความแตกต่างกัน

¹ Jean E. Schuver and Kristine M. Gebbie, Creative Teaching in Clinical Nursing, pp. 29-31.

² Brigitte Stuebbe, "Student and Faculty Perspectives on the Role of a Nursing Instructor," The Journal of Nursing Education 19 : 4.

ข. จำแนกตามลักษณะคุณวุฒิ

ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครู มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสูงกว่าครูปฏิบัติการคลินิกที่ไม่มีวุฒิครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ครูปฏิบัติการคลินิกถึงแม้ว่าจะมีพื้นฐานทางการพยาบาลเช่นเดียวกัน แต่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีความรู้ทางวิชาชีพครู มีทักษะในการสอนจะช่วยให้มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อาเธอร์ คัมบิว คอมบส์ (Arthur W. Combs) ให้ความเห็นว่า การเป็นครูพยาบาลนั้นนอกจากจะมีความรู้ทางวิชาชีพพยาบาลแล้ว ยังต้องมีความรู้ทางวิชาชีพครูเท่า ๆ กัน คือมีทักษะการสอนวิชาการพยาบาล เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลสามารถ โดยครูผู้นั้นต้องได้รับการเตรียมตัวที่จะเป็นครู ใ้รับการศึกษาคอนใน ระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโททางการศึกษาพยาบาล¹ จึงทำให้ได้ครูที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในวิชาชีพพยาบาลที่มีประสิทธิภาพสูง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านสมรรถภาพในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการศึกษาพยาบาล พบว่าครูปฏิบัติการคลินิกที่จบการศึกษาวุฒิครูและไม่จบวุฒิครู มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการศึกษาพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ถ้าพิจารณาจากจำนวนตัวอย่างประชากร พบว่า เป็นครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูร้อยละ 69.56 (ตารางที่ 5) ฉะนั้น ครูปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิครูนั้นจะเป็นผู้มีความคิดริเริ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนบนคลินิก รวมทั้งวิธีการสอนที่ดี นำเอาวิธีการสอนมาสร้างบรรยากาศการเรียนรู้นี้ให้กับนักศึกษาได้ดีกว่า² ครูปฏิบัติการคลินิกต้องให้ความสนใจและเป็นผู้มี

¹ Arthur W. Combs, The Professional Education of Teacher, p. 16.

² Myrtle P. Matyski, "Preparing Nurses to Teach the Charge and a Response," Journal of Nursing Education 19: 26.

ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษา
พยาบาลได้ประสบการณ์ทางคลินิกที่ดีที่สุด

2. คำนวณสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิก
ที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานคำนวณสมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพ
ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คุรุปฏิบัติการณ์-
คลินิกส่วนใหญ่จะทำหน้าที่ทางด้านการเรียนการสอน ส่วนงานคานบริหารนั้นโคปฏิบัติเป็น
ส่วนน้อย จากการวิจัยของ พนอพรรณ สุรสิทธิ์ พบว่า ในคานการบริหารนั้นอัตราการ-
ทำงานของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิกตามที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบันกับที่คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกต้องการ คือ
สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง¹ ซึ่งคุรุปฏิบัติการณ์คลินิคมักจะทำหน้าที่ในการให้ความร่วมมือ
ช่วยเหลือ และประสานงานเท่านั้น จึงทำให้สมรรถภาพในการบริหารวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

3. คำนวณสมรรถภาพในการบริการพยาบาล พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิก
ที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานคำนวณสมรรถภาพในการบริการพยาบาล
ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่า คุรุปฏิบัติ-
การณ์คลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มีวุฒิครูทางมีพื้นฐานทางคานการให้บริการพยาบาลมาก่อน เมื่อ
มาปฏิบัติงานในหน้าที่ของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิคมักจะตองให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วยในขณะเดียวกัน
ตองดูแลการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลเป็นส่วนใหญ่

4. คำนวณบุคลิกลักษณะที่ดี พบว่า คุรุปฏิบัติการณ์คลินิกที่มีวุฒิครูและไม่มี
วุฒิครู มีบุคลิกลักษณะที่ดีไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากว่า
โคพื้นฐานแล้ว คุรุปฏิบัติการณ์คลินิคมักจะได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้ที่มีจรรยาของวิชาชีพ
พยาบาลที่คล้ายคลึงกัน เพื่อจะได้ปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาพยาบาล อาเซอร์ คัมบิว

¹ พนอพรรณ สุรสิทธิ์, "ลักษณะงานของคุรุปฏิบัติการณ์คลินิครประจำโรงพยาบาล
ในกรุงเทพมหานคร," หน้า 98.

คอมบส์ (Arthur W. Combs) ได้เสนอแนะไว้ว่า ครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนต้องเป็นผู้รู้จักตนเอง ใช้ความสามารถของตนในการจัดดำเนินการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์¹

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสืบเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้
  - ก. ควรมีการปรับปรุงคุณวุฒิของครูปฏิบัติการคลินิก ให้มีคุณวุฒิปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ
  - ข. ประสบการณ์การเป็นครูปฏิบัติการคลินิคว่าควรได้นำมาพิจารณาในการคัดเลือกครูปฏิบัติการคลินิก
  - ค. ครูปฏิบัติการคลินิคว่าควรเป็นผู้ที่จบการศึกษาทางด้านวุฒิครุฑว
  - ง. ครูปฏิบัติการคลินิคว่าควรได้รับการปรับปรุงด้านสมรรถภาพทางด้านบริการพยาบาลและด้านบุคลิกลักษณะที่ดี
2. ข้อเสนอแนะทั่วไป
  - ก. ผู้บริหารในสถาบันการศึกษาพยาบาลควรรื้อครูปฏิบัติการคลินิคว่ามีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อจะได้มีการปรับปรุงและพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของตนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
  - ข. การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการคลินิคว่าให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

---

¹ Arthur W. Combs, The Professional Education of Teacher, p. 16.

ค. หลังจากได้มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการ
คลินิกแล้ว ควรแจ้งให้ผู้ถูกประเมินได้ทราบผลการประเมินว่าเป็นอย่างไร ควรจัดให้มี
การอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน เพื่อช่วยกันแก้ไขสิ่งบกพร่อง

ง. ควรให้นักศึกษาพยาบาลมีส่วนร่วมในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติ
งานของครูปฏิบัติการคลินิก เพื่อจะได้มีส่วนช่วยในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ก. ควรศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการ คคลินิกทั่ว
ประเทศ

ข. ศึกษาเปรียบเทียบการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
ครูปฏิบัติการคลินิก โดยให้ผู้บังคับบัญชาและครูปฏิบัติการคลินิกเป็นผู้ประเมิน เพื่อเป็น
แนวทางในการปรับปรุงการบริหารและดำเนินการปฏิบัติงาน

ค. ควรศึกษาความมีปัจจัยอะไรบางอย่างที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติ-
การคลินิก ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงทางด้านการบริหารการศึกษายาบาล